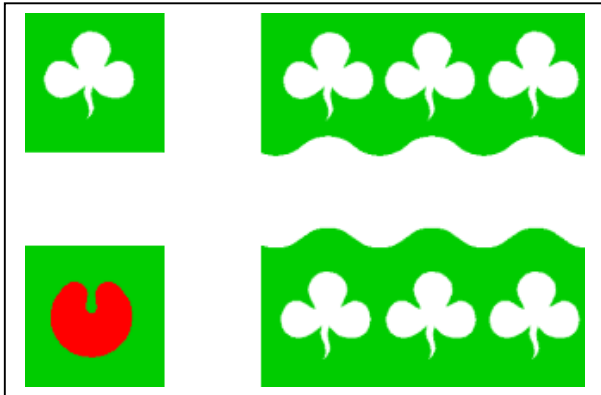

In Marum aan de slag!

2010-2014

PvdA-programma voor de gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010

Inhoudsopgave:

Voorwoord	pagina 3
1. Aan het werk!	pagina 4
Lokale gevolgen van de economische crisis Ook nu aandacht voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft	
2. Goed en betaalbaar wonen	pagina 8
Woningbouw Betaalbaar wonen in leefbare buurten Bouwen voor doelgroepen Een vitaal landelijk gebied voor iedereen	
3. Samenleven in een schone en veilige buurt	pagina 13
Prettig samenleven in een schone buurt Een veilige gemeente waar mensen zich aan de regels houden Infrastructuur en verkeer: schoon en veilig Sport verbreedert en is gezond Ouderen en gehandicapten Kunst en cultuur als hefboom voor participatie	
4. Onderwijs en jongeren	pagina 20
Goed onderwijs voor gelijke kansen Jongeren moeten zorgeloos kunnen opgroeien	
5. Bestuurskracht en uitbreiding van taken	pagina 23

Voorwoord

De aankomende gemeenteraadsverkiezingen van maart 2010 zullen plaatsvinden tegen de sombere achtergrond van een ernstige economische crisis. Die crisis is in de visie van de PvdA geen incident. In de ogen van de PvdA is een beter toezicht nodig op de werking van de vrije markt. Want als de crisis één ding heeft aangetoond, dan is dat het failliet van het neoliberalisme. Het morele tekort van de onafgebroken jacht naar meer, meer en meer. Er is flink gegokt door de snelle jongens aan de top. En verloren. Niet met hun eigen geld, maar met het geld dat gewone mensen door hard werken en sparen bij elkaar hebben gebracht. 'De winst van de vette jaren achter ons heeft de zakken van de topbestuurders gevuld, maar het verlies wordt gedragen door gewone mensen die nu hun baan op het spel zien staan.' De PvdA heeft in de zestig jaar van haar bestaan altijd op de bres gestaan voor hen die het moeilijk hebben, uitgaande van de grondbeginselen van 'eerlijk delen' en 'de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten'. Onze partij wil werken aan gelijke kansen voor iedereen. Van de overheid mag gevraagd worden belemmeringen daarvoor uit de weg te ruimen, terwijl tegelijkertijd ook mensen zelf mogen worden aangesproken op hun eigen verantwoordelijkheid om daaraan mee te werken. De sociaaldemocratie gelooft in het eindbeeld van de vrije mens die zijn of haar eigen leven inricht, maar die zich ook geborgen weet in een samenleving waarin mensen zorgen voor elkaar. Deze ruimte voor het individu en de zorg voor elkaar dienen in balans te zijn: dat biedt de beste kansen en zekerheden in een veranderende wereld. Bij alle somberheid van vandaag is het goed te beklemtonen dat op sociaal gebied al veel bereikt is. Mede dankzij de inzet van de PvdA is door opeenvolgende kabinetten een goed stelsel van sociale zekerheid opgebouwd. Juist in deze onzekere tijden kunnen we daarop terugvallen. Voor de PvdA is het van belang dat juist nu houvast wordt geboden aan mensen, bijvoorbeeld aan hen die hun baan dreigen te verliezen. Om de economie op gang te houden zijn stimuleringsmaatregelen nodig. Het kabinet, maar ook provincies en gemeenten, moeten juist nu hun sociale gezicht tonen. Deze tijd schreeuwt om sociaaldemocratische politiek. De Partij van de Arbeid moet en kan zich nu bewijzen. Door er in de regering en in de nieuwe gemeentebesturen voor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen aan het werk blijven. Een Partij van de Arbeid die wil investeren in mensen, in scholing en in de overgang van werk naar werk. Mensen die (en dat zullen er in deze economisch moeilijke tijden steeds meer zijn) moeilijker aan het maatschappelijk leven deel kunnen nemen, hebben recht op ondersteuning en perspectief.

De PvdA heeft ernaar gestreefd om een verkiezingsprogramma te maken, waarin de burger van Marum datgene wat haar of hem bezighoudt terug vindt. Dit programma verschijnt in een tijd van economische onzekerheid. De crisis drukt ook een stempel op het gemeentelijk bestuur. Het draait nu om werkloosheid, minder bedrijvigheid, meer bijstandsuitkeringen en dalende inkomsten. De Partij van de Arbeid heeft al eerder laten zien, juist in tijden die economisch niet rooskleurig waren een krachtige politieke beweging te zijn. Als PvdA zijn wij in staat om een beleid te voeren met een aansprekend sociaal democratisch verhaal en dat vervolgens ook waar te maken in het gemeentelijk bestuur.

Berend Kingma	voorzitter PvdA bestuur afdeling Marum - de Wilp
Jan Vos	wethouder PvdA gemeente Marum
Koert Biermann	fractievoorzitter PvdA gemeente Marum

1. Aan het werk.

Lokale gevolgen van de economische crisis

Werk is ontzettend belangrijk voor mensen. Het verschaft niet alleen inkomen, maar draagt ook bij aan eigenwaarde en sociale contacten. Werk houdt mensen op een positieve manier betrokken bij de samenleving. De PvdA – die niet toevallig Partij van de Arbeid heet – zal zich daarom altijd blijven inzetten voor het scheppen en in stand houden van werkgelegenheid. In deze economisch donkere dagen is dat bepaald geen gemakkelijke opgave. Veel bedrijven moeten banen schrappen en het Centraal Planbureau voorspelde onlangs dat de werkloosheid in de periode 2009-2011 wel eens kon gaan verdubbelen. Dat is bedreigend voor een grote groep mensen, maar vooral ook voor degenen die toch al een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben, zoals uitzendkrachten, jongeren, allochtonen, ouderen en gedeeltelijk gehandicapten. Wanneer mensen toch hun baan kwijt raken, vindt de PvdA het van groot belang dat mensen zo snel mogelijk aan een andere baan worden geholpen. Degenen die niet gelijk een andere baan kunnen vinden, kunnen aan een opleiding worden geholpen. De gemeente ondervindt op allerlei manieren de nare economische en sociale gevolgen van banenverlies. Toenemende werkloosheid leidt ook tot extra gemeentelijke uitgaven voor bijvoorbeeld schuldhulpverlening, maatschappelijke opvang en bijstandsuitkeringen. De PvdA vindt het belangrijk om speciale aandacht te besteden aan kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt en mensen die moeilijk op eigen kracht aan de slag komen op de arbeidsmarkt. Schuldenproblematiek werkt vaak verlamdend op het vermogen van mensen om hun leven weer op orde te krijgen. Sociaal isolement, problemen in de gezinssituatie en dreigende dakloosheid gaan vaak samen met schulden. Daarom wil de PvdA volop inzetten op schuldhulpverlening en armoedebestrijding.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

De PvdA blijft het belangrijk vinden dat de toeleiding naar regulier werk en maatschappelijke participatie centraal blijven staan.

- De PvdA wil dat werklozen meteen geholpen worden met het vinden van een andere baan en niet pas na afloop van hun werkloosheidsuitkering.
- Om zelf een bijdrage aan de bestrijding van de werkloosheid te geven, wil de PvdA dat het onderhoud van bouw- en wegenprojecten die toch al stonden gepland, eerder in uitvoering worden genomen. Daarnaast dient er volop te worden ingezet op onderhoud en isolatie van gebouwen en woningen.
- Om particuliere investeringen op gang te houden, wil de PvdA zoveel mogelijk procedurele en planologische belemmeringen uit de weg helpen en efficiënt afhandelen. Dit vanzelfsprekend binnen de wettelijke grenzen. Hierbij valt te denken aan het versimpelen van de procedure om een vergunning aan te vragen het houden van huiskamergesprekken.
- Een goed contact tussen de gemeente en lokale ondernemers is altijd nuttig, maar zeker belangrijk in tijden van economische tegenwind. De PvdA wil dat de gemeente het overleg met de ondernemers over de economische situatie in de gemeente en in de regio intensiveert.
- Samen met bedrijven en de burger wil de PvdA dat de gemeente investeert in de kwaliteit van de openbare ruimte om zo het centrum en bedrijventerreinen aantrekkelijk, schoon en veilig te houden.
- Om de schaarse ruimte zo optimaal mogelijk te gebruiken en aantasting van het landschap te voorkomen wil de PvdA bestaande bedrijventerreinen opknappen alvorens nieuwe aan te leggen en in regionaal verband afstemmen welke behoefte er is.

Ook nu aandacht voor kwetsbare groepen op de arbeidsmarkt

Sommige mensen zijn tijdelijk aangewezen op de bijstand, maar met goede begeleiding weer in staat om een reguliere baan te vinden. Voor anderen is de afstand tot de arbeidsmarkt groter, soms veel groter. Als betaalde arbeid echt onmogelijk blijkt, moet worden voorkomen dat mensen in een sociaal isolement terechtkomen. Maatwerk is nodig evenals creativiteit ten aanzien van het slim inzetten van de verschillende wettelijke mogelijkheden en budgetten die de gemeente ter beschikking heeft. Daarbij moet het uitgangspunt het individu zijn en niet de regeling.

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

- De economische crisis raakt het eerste mensen met uitzendcontracten of tijdelijke dienstverbanden en kwetsbare groepen. Voormalige bijstandsgerechtigden, die eindelijk weer een baan hadden gevonden, dreigen die nu weer als eerste kwijt te raken. De PvdA wil dat deze werklozen zo snel mogelijk weer aan een baan worden geholpen.
- De PvdA wil dat de wachtlijsten voor de sociale werkvoorziening verdwijnen.
- De PvdA wil dat vacatures van de gemeenten (inclusief de gemeenten waarmee we samenwerken!) eerst worden aangemeld bij de sociale dienst, het werkplein en (afhankelijk van de baan) bij het SW-bedrijf. De gemeente maakt hiermee zijn voorbeeldfunctie waar door maatschappelijk verantwoord werkgeverschap te betrachten en ook zelf mensen met een beperking of een arbeidshandicap in dienst te nemen. Het streven is bij vacatures in de komende collegeperiode tenminste te komen tot invulling van 5 fte's binnen het personeelsbestand van de gemeente.
- Bijstand is bedoeld als laatste vangnet en tijdelijke inkomensoverbrugging voor mensen die niet in staat zijn te werken. De PvdA wil dat langdurig werklozen een intensieve individuele begeleiding krijgen en een beroep kunnen doen op trainingsmogelijkheden om uit de bijstand te komen.
- De PvdA maakt zich sterk om, in samenwerking met lokale ondernemers en de Kamer van Koophandel, zoveel mogelijk stagemogelijkheden voor jongeren te realiseren, en vindt dat de gemeente zelf het goede voorbeeld moet geven door extra stages aan te bieden binnen de eigen gemeentelijke organisatie.
- De PvdA wil dat jongeren onder de 27 jaar aan het werk zijn, onderwijs volgen of beide combineren. Jongeren die een bijstandsuitkering aanvragen moeten volgens de PvdA door de gemeente (ISD) direct in een leer- werktraject worden geplaatst. Thuiszitten is er niet bij.

□ Leeftijd is volgens de PvdA geen reden voor (gedeeltelijke) vrijstelling van arbeidsplicht. Juist oudere bijstandsgerechtigden lopen het risico door sociaal isolement te vereenzamen. Sociale activering, gesubsidieerde arbeid en schuldhulpverlening blijft voor deze groep van belang.

Een sociaal vangnet voor wie dat nodig heeft

Door de economische crisis is armoedebestrijding nog urgenter geworden. De eerste tekenen van de verwachting dat vooral jongeren, laagopgeleiden, eenoudergezinnen en allochtonen de eerste slachtoffers zullen worden van crisis, zijn al zichtbaar. Echt urgent is hulp voor burgers die (ernstige) schulden hebben. Schuldenproblematiek staat niet op zich. Schuldenaren hebben vaak ook andere problemen variërend van werkloosheid, echtscheiding en psychosociale problemen. Alleen door een integrale aanpak van deze problemen kan schuldenproblematiek duurzaam worden opgelost. Preventie is nog belangrijker!

Dat betekent voor de komende raadsperiode:

□ De PvdA wil dat mensen die in de schulden raken, voortvarend maar zonder betutteling worden geholpen, waarbij niet alleen naar financiële, maar ook naar sociale en psychosociale problemen wordt gekeken.

□ Wachlijsten bij de schuldhulpverlening zijn volgens de PvdA uitgesloten. Binnen twee weken is een schuldhulp traject gestart.

□ De PvdA wil een optimale bezetting van de wettelijk toegestane kwijtscheldingsmogelijkheden. Daarbij geldt een inkomensgrens van 120% van de geldende bijstandsnorm.

□ We proberen het niet gebruiken van kwijtscheldingsmogelijkheden tegen te gaan. Er wordt volstaan met één aanvraag en vervolgens zal kwijtschelding van gemeentelijke belastingen en heffingen bij de tarieven voor gemeentelijke dienstverlening voor bijstandsgerechtigden en andere personen die tot de doelgroep behoren automatisch worden toegepast.

□ De PvdA wil duidelijke voorlichting over wettelijke rechten, zoals huursubsidie en bijstand.

□ De PvdA wil actieve voorlichting over inkomensondersteuning door de gemeente die ertoe moet leiden dat inwoners optimaal gebruik maken van de regelingen die voor hen bedoeld zijn.

2. Goed en betaalbaar wonen

Woningbouw

De laatste jaren hebben starters op de woningmarkt het erg moeilijk gehad. Dit gold zeker voor hen die een woning wilden kopen. Mede door de economische crisis is aan die situatie niet veel veranderd. De situatie is zelfs verslechterd omdat het lastiger is geworden de woning te financieren. Anderen stellen hun verhuisplannen uit, bang om in een situatie van dubbele woonlasten terecht te komen. Veel projectontwikkelaars en aannemers hebben het moeilijk, hierdoor loopt de nieuwbouw van huizen nog eens extra vertraging op. Nu de nieuwbouw stagneert, kan het goed zijn afspraken te maken met corporaties over woningverbetering en isolatie. Dat kan ook een goed alternatief zijn voor sloop en nieuwbouw. Corporaties kunnen, in samenspraak met gemeenten, er zorg voor dragen dat de woningbouwproductie op peil blijft en dat wijken opgeknapt blijven worden. De PvdA is daarom voorstander van actieve bondgenootschappen tussen corporaties, ontwikkelaars en de gemeente, en zal corporaties daar waar nodig aanspreken op hun maatschappelijke verantwoordelijkheid. Maar behalve corporaties zijn ook bewoners de partner van de bouwende gemeente. Voor het opknappen van de wijk is het cruciaal dat de bewoners daarbij betrokken worden. Zeker wanneer de verhuurder van plan is woningen te slopen of grootschalig te renoveren. Bewoners moeten het recht krijgen om afspraken te maken over hoe zij betrokken (willen) worden bij de herstructurering van hun buurt. Die afspraken moeten worden vastgelegd, bijvoorbeeld in een 'lokaal handvest'. In samenspraak met de bewoners van wijken/buurtendorpen wordt een aanpak gekozen voor het aanpassen van het woningaanbod aan de actuele bewonerseisen, het verbeteren van de woonomgeving en het zorgen voor een goed voorzieningenniveau op het gebied van zorg, welzijn, onderwijs en veiligheid. Grondbezit is van cruciaal belang voor gemeenten om maatschappelijke doelen te behalen en geen speelbal te worden van commerciële partijen. De gemeente doet er daarom goed aan, een actieve speler te blijven op de grondmarkt.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat de gemeente ruimte geeft aan bewoners die hun eigen huis willen bouwen, aan particulier opdrachtgeverschap of aan groepen mensen die gezamenlijk initiatief nemen.
- De PvdA wil dat bewoners betrokken worden bij alle onderdelen van de besluitvorming. Niet als inspreker, maar als volwaardige partner met eigen deskundigheid, eigen verantwoordelijkheid en eigen beslissingsbevoegdheid. De bewoners hebben invloed op alle niveaus. Ze worden individueel aangesproken als het gaat om de directe woonomgeving. Bewoners dragen structureel bij aan de uitvoering van plannen.
- De PvdA wil dat voor maatschappelijke voorzieningen en sociale huurwoningen een lagere grondprijs berekend wordt, waardoor sociale woningbouw mogelijk wordt.
- De PvdA wil dat met corporaties concrete afspraken worden gemaakt over isolatie van bestaande huurwoningen, het aantal te bouwen woningen, investeringen in de leefbaarheid van wijken, het signaleren van en reageren op huurproblemen en overlast en kwaliteit van woningen.

Betaalbaar wonen in leefbare buurten

Voor starters en ouderen dient een gemeente te voorzien in betaalbare (huur)woningen. Duurzaamheid en levensloopbestendigheid zijn hierbij kernbegrippen. Om een aantrekkelijke gemeente te blijven voor huidige en toekomstige inwoners, moet er blijvend aandacht worden besteed aan leefbaarheid.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Bij de waardering van een woning en de veiligheid op straat speelt de kwaliteit van de openbare ruimte een belangrijke rol. De PvdA wil daarom investeren in een veilige en goed onderhouden openbare ruimte. Speeltuinen, groen, wijkparkjes en bankjes moeten voor ontspanning zorgen en burgers uitnodigen om elkaar te ontmoeten. Burgers moeten ook zoveel mogelijk medeverantwoordelijk worden gemaakt voor het op orde houden van de openbare ruimte.
- De PvdA vindt dorpsvisies belangrijke instrumenten om te komen tot een gezamenlijk (burger en gemeente) beleid aangaande behoud en optimalisatie van de leefbaarheid van de dorpen.
- De PvdA vindt dat in het dorp Marum een visiegroep moet komen, bestaande uit een groep van betrokken burgers, die mee gaat denken over het centrumplan. Volgens de PvdA moet in breed overleg met alle betrokkenen een plan ontwikkeld worden, waarin aandacht zal zijn voor wonen, zorg, winkels, cultuur, ruimte en groen en veiligheid.

De PvdA is voorstander van het realiseren van steunstees. Dit zijn herkenbare ruimtes in dorpen en wijken waar de bewoners terecht kunnen voor activiteiten, informatie, diensten en ondersteuning bij het oplossen van problemen. Een steunstee vergroot de leefbaarheid in dorpen en buurten. We kunnen hierbij denken aan uitbreiding van activiteiten in en vanuit de dorpshuizen, activiteiten als haaldiensten, culturele en gezelligheidsactiviteiten, bemiddeling bij klussen en zelfs een loket voor de WMO.

De PvdA is voorstander van wijken met een gevarieerd woningaanbod: zowel koop als huur, duur en goedkoop.

Bouwen voor doelgroepen

We hebben speciale aandacht voor groepen woningzoekenden die het moeilijk hebben op de woningmarkt. Het gaat daarbij om (jonge) starters en ouderen. Voor hun huisvesting draagt de lokale overheid een verantwoordelijkheid. In de praktijk kan die verantwoordelijkheid echter alleen gestalte krijgen in samenwerking met corporaties.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

De PvdA wil dat samen met de corporaties en marktpartijen voor voldoende betaalbare woningen wordt gezorgd. We willen zowel op lokaal als op regionaal niveau prestatieafspraken maken met hen over aantallen woningen, woningisolatie en over verbetering van de leefbaarheid van wijken/buurten.

De PvdA stimuleert en ondersteunt creatieve mogelijkheden om tot betaalbare woningen te komen voor starters en senioren.

- De PvdA is er voorstander van ouderen en gehandicapten zolang mogelijk in hun eigen omgeving te laten wonen. Dit kan wanneer de gemeente eraan bijdraagt (door subsidie en regelgeving) dat zij sociale, medische en andere voorzieningen aan huis krijgen aangeboden.
- Voor de PvdA hebben bouwprojecten waarbij de woonruimten van jongeren, ouderen en allochtonen zijn gemengd prioriteit. De vitaliteit van dorpen wordt hierdoor behouden.
- De PvdA vindt dat de gemeente een meer sturende rol kan spelen door het verwerven van strategische grondposities om die (relatief) goedkope grond ter beschikking te stellen aan starters.

Een vitaal landelijk gebied voor iedereen

De PvdA is pleitbezorger van een vitaal landelijk gebied waar jong en oud kunnen wonen, werken en van voldoende basisvoorzieningen gebruik kunnen maken. We willen dat de gemeente samenwerkingsverbanden stimuleert, experimenteerruimte toestaat en initiatieven initieert die de leefbaarheid ten goede komen. We willen dit samen doen met bewoners en met het verenigingsleven. Succesvolle initiatieven sluiten aan bij kansrijke ontwikkelingen in het landelijk gebied. Bijvoorbeeld bij de transformatie die het boerenbedrijf momenteel doormaakt. Of bijvoorbeeld buurtsupers die gerund worden door gehandicapten, welzijnsorganisaties die contacten tussen dorpsgenoten bevorderen door middel van ICT-toepassingen wat weer leidt tot meer activiteiten op plekken waar winkels en gemeenschappelijke voorzieningen verdwijnen. Ook in de toekomst zullen verbreding van de activiteiten, zoals zorg, kinderopvang en recreatie maar ook schaalvergroting (een tweede tak), noodzakelijk zijn om het boerenbedrijf rendabel te laten blijven. Daarbij staan voor ons vier zaken centraal: duurzaamheid, innovatie, maatschappelijke functie en betrokkenheid van agrarische ondernemers en bewoners.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil de duurzaamheid, de maatschappelijke functie of innovatie van het platteland bevorderen.
- De PvdA wil dat voorzieningen in kleine kernen (privaat en publiek) zoveel mogelijk worden gecombineerd in één gebouw. Voorzieningen blijven daardoor beschikbaar en bereikbaar. Denk aan de brede school en steunstees (dorpshuizen).
- De PvdA wil aandacht voor onderhoud en uitbreiding van fietspaden en wandelpaden.
- De PvdA bevordert kleinschalige recreatievoorzieningen. Voor pretparken wordt er geen ruimte geboden.
- De PvdA blijft zich storen aan de geluidsoverlast van de A7. Richting de Provincie blijven we hiervoor aandacht vragen en verbeteringen eisen.
- De PvdA wil ruimer mogelijkheden bieden aan de invulling van panden met niet agrarische bestemming.
- Aandacht voor het behoud van het karakteristieke coulissen landschap blijft belangrijk. De gemeente Marum is een groene gemeente en dat moet zo blijven. De PvdA staat voor een gemeente die zich inzet om ongecontroleerde en ontsierende bebouwing in het buitengebied, b.v. industrieterreinen of vergelijkbare bebouwing, te voorkomen. Waar mogelijk wordt gekozen om nieuwbouw te plegen op plaatsen waar sloop heeft plaatsgevonden, dan wel voor bebouwing die aansluit bij al bestaande bebouwing (inbreiding). Daarbij is het wel belangrijk dat ook de woonwijken groen blijven.

3. Samenleven in een schone en veilige buurt

Prettig samenleven in een schone buurt

Wonen in een prettige buurt, waar geen gedoe is en waar de rommel wordt opgeruimd. Dat is wat mensen willen. Voor veel bewoners komt de gemeente ook pas in beeld wanneer er iets aan de hand is in de straat, bijvoorbeeld doordat er iets mis gaat met het ophalen van het huisvuil, een straatlantaarn kapot is, het trottoir is verzakt of er overlast is van hangjongeren. De PvdA wil samen met bewoners zorgen dat straten en pleinen er goed uit zien en veilig zijn. Een prettige buurt is ook een buurt waar de lucht schoon is, goed openbaar vervoer bestaat, goede fietsvoorzieningen zijn en auto's niet voor onnodige overlast zorgen. Samenleven is meer dan alleen stenen en gebouwen maar vooral ook hoe we met elkaar samenleven of dat graag zouden willen. Dit betekent dat de PvdA mensen serieus neemt en steunt in hun ontwikkeling. Daar waar mensen in de verdrukking komen, neemt de PvdA het voor hen op en steunt hen waar mogelijk. Discriminatie zal de PvdA altijd bestrijden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Bewoners van de gemeente weten wat ze willen en niet willen. Een grotere eigen verantwoordelijkheid sluit daar goed bij aan. De PvdA zorgt ervoor dat de inwoners echt zeggenschap krijgen. De uitvoering daarvan komt zoveel mogelijk tot stand in samenspraak met inwoners en organisaties.
- Het is een goed principe dat de vervuiler betaald. In de gemeente wordt al heel veel afval gescheiden aangeboden. De PvdA wil de afvalstoffenheffing meer afhankelijk maken van het aantal aangeboden kilo's.
- Meer ruimte voor burgers betekent ook dat zij meer dan één keer in de vier jaar hun stem kunnen laten horen. Daarom wil de PvdA dat de gemeente de inwoners al in een vroeg stadium bij plannen betreft. De gemeente maakt het mogelijk dat over inhoudelijke onderwerpen die burgers belangrijk vinden een overleg plaatsvindt en burgers gehoord worden.
- Mensen willen steeds minder afhankelijk zijn van instituten. Ze willen zelf initiatieven nemen. De PvdA steunt dit. Wij geloven in het verantwoordelijkheidsgevoel van de

Nederlandse burgers. We streven naar het invoeren van vrij te besteden wijk- en dorpsbudgetten.

We hebben een grote Molukse gemeenschap in Marum. De PvdA vindt wederzijdse integratie belangrijk. Culturele activiteiten in Bunga Pala moeten toegankelijk gemaakt worden voor een breder publiek

Een veilige gemeente waar mensen zich aan de regels houden

De PvdA wil niet dat het recht van de sterkste zegeviert. Jongeren veroorzaken soms ernstige overlast en criminaliteit en dreigen soms de dienst te gaan uitmaken op straat. De PvdA vindt dat er een einde moet komen aan overlast op straat. Jongeren die een loopje nemen met het gezag, moet duidelijk worden gemaakt dat regels en wetten ook voor hen gelden. Daarnaast wijst de PvdA op het grote belang van preventie. Opvoedingsondersteuning is cruciaal daar waar ouders tekortschieten. Zonder uitzondering kiest de PvdA ook altijd voor het slachtoffer. Geweld en intimidatie mogen nooit worden beloond. De PvdA wil ook maatregelen tegen mensen die voor woonoverlast zorgen.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Overtreders moeten worden aangepakt.
- Geweld en intimidatie mogen nooit worden beloond, daarom kiest de PvdA altijd voor het slachtoffer.
- Met meer agenten op straat zijn we er niet. De PvdA vindt dat burgers een vast aanspreekpunt moeten houden, zoals een wijkagent.
- De PvdA wil dat ouders moreel en financieel verantwoordelijk worden gesteld voor (immateriële) schade die hun minderjarige kinderen hebben veroorzaakt. Opvoedingsondersteuning kan in deze een belangrijk middel zijn.

Infrastructuur en verkeer: schoon en veilig

De verkeersmobiliteit blijft groeien en heeft ook op lokaal niveau effecten zoals aandacht voor geluid en fijnstof overlast vanaf de A7, drukte en volheid van het centrum. Steeds duidelijker wordt dat een deel van de oplossing van de milieuvervuiling kan worden gevonden in elektrische auto's of in andere minder milieubelastende brandstoffen. Gemeenten kunnen nu al zelf bijdragen aan een beter milieu door het eigen wagenpark te laten bestaan uit dergelijke aangedreven auto's. Binnenkort zullen geheel elektrische aangedreven auto's beschikbaar zijn. De PvdA is voorstander van een actief beleid om deze ontwikkeling mogelijk te maken bijvoorbeeld door de aanleg van elektrische oplaadpunten. Voor fietsers moeten er zoveel mogelijk goed onderhouden fietspaden en aantrekkelijke stallingmogelijkheden bijkomen en elektrische oplaadpunten. Vanzelfsprekend is de PvdA voorstander van een goed, benaderbaar en betaalbaar openbaar vervoer.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat de gemeente bij de aanschaf van dienstauto's als uitgangspunt neemt, dat de auto (deels) elektrisch moet worden aangedreven, of op gas of waterstof rijdt.
- De PvdA wil dat belemmeringen voor elektrische auto's wanneer nodig worden weggenomen.
- De PvdA wil dat de gemeente de verkeersveiligheid in buurten gaat verbeteren door verkeersremmende maatregelen, veilige fietsroutes, autovrije zones rond scholen. Overleg gemeente tussen schoolbesturen, ouders en de gemeente om de verkeersveiligheid rond scholen te verbeteren blijft belangrijk.
- De PvdA wil dat de gemeente fietsenstallingen realiseert en achterstallig onderhoud aan fietspaden met voorrang verricht.

Sport verbreedert en is gezond

Het is goed om in een tijd waarin steeds meer volwassenen overgewicht ontwikkelen en ook het aantal dikke kinderen toeneemt, nog eens het belang van sport te benadrukken. Sport is

gezond voor lichaam en geest. Overigens is sport niet alleen gezond voor de individuele mens, het functioneert ook als een sociaal bindmiddel. Sport verbreedert, schept een gevoel van gezamenlijkheid, 'teamspirit' en onderling respect. Daarom geldt investeren in sport en beweging als een investering in de aanpak van maatschappelijke problemen: het langs elkaar heen leven van bevolkingsgroepen, probleemgedrag van jongeren. Daarnaast vervullen sportverenigingen, die op de been gehouden worden door een leger aan vrijwilligers, een belangrijke maatschappelijke functie in de gemeente. Voor veel sportverenigingen blijkt het almaar moeilijker om nog voldoende vrijwilligers te vinden. Het is echter in het belang van de lokale gemeenschap dat een voldoende breed aanbod van sportclubs blijft bestaan. De gemeente moet daarbij de helpende hand bieden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Het is van groot belang dat jongeren al op jonge leeftijd kennis maken met sporten. Om dit te stimuleren, wil de PvdA organiseren dat alle jongeren onder de 16 jaar eenmalig de kans krijgen om tegen gereduceerde kosten kennis te maken met een sport/vereniging. Dit doen we door de invoering van bijvoorbeeld een sportmaand. Hierbij wordt intensief samengewerkt tussen gemeente en de sportverenigingen.
- De PvdA wil het gemeentelijk subsidiebeleid zo inrichten dat subsidiegeld terecht komt bij wie dat nodig heeft. Dat betekent dat we algemene subsidies zullen vervangen voor gerichte subsidies aan verenigingen voor jongeren en voor mensen met een lichamelijke beperking.
- De PvdA vindt dat er geen herstructurering kan plaatsvinden zonder ruimte voor beweging en dus ontmoeting. Daardoor blijft ook de gemeente groen.
- De PvdA wil dat sportparken intensiever worden gebruikt. Dat kan door het openstellen van velden voor medegebruik door buurtbewoners en wijkorganisaties en bedrijven.
- De PvdA vindt dat de gemeente sportclubs niet teveel moet belasten met regelgeving en procedures, zeker niet omdat het aantal vrijwilligers bij veel verenigingen gering is of zelfs terugloopt. Zo zouden bijvoorbeeld de voor vrijwilligersorganisaties benodigde bewijzen omtrent het gedrag (VOG) gratis of tegen een heel laag tarief verstrekt kunnen worden. De gemeente staat open voor het bieden van financiële en administratieve ondersteuning.

- De PvdA wil dat de gemeente extra aandacht besteedt aan die groepen inwoners die te weinig aan sport doen, zoals bijvoorbeeld ouderen, allochtone vrouwen en jongeren in achterstandsbuurtten. Ouderen hebben behoefte aan sport- en ontmoetingsplekken in de buurt zelf: organiseer sportaanbod (via bijv. stagiaires sportopleiding) in buurtaccommodaties.
- De PvdA is er voorstander van om juist de ‘rotjochies’ te binden aan sportverenigingen en sportprojecten. Dit is een bewezen methode om overlast van probleemjongeren te verminderen. Stimuleer samenwerking tussen jongerenwerk en sportverenigingen.
- De PvdA vindt dat jongeren meer zouden moeten bewegen. De basisscholen zijn een belangrijke schakel bij het aanbieden van kwalitatief goed bewegingsonderwijs. Daarom wil de PvdA graag weer een vakleerkracht voor het gymnastiekonderwijs. De PvdA is er een warm voorstander van dat de gymlessen gevarieerder worden. Dit zou kunnen door schoolzwemmen aan te bieden. De keuze voor schoolzwemmen ligt bij de scholen en de leraren. De PvdA wil scholen die kiezen voor schoolzwemmen hierbij financiële ondersteuning bieden.

Ouderen en gehandicapten

Steeds meer ouderen leven langer met een goede gezondheid en hebben de middelen om plezierig te kunnen leven en zelfstandig te blijven. Mensen vinden het prettig om in hun eigen sociale omgeving te blijven, ook als ze wat meer ondersteuning nodig hebben. Toch kent ons land ook (verborgen) armoede van ouderen. Bij hen is vaak onvoldoende informatie over beschikbare voorzieningen, terwijl zij soms ook leven in een sociaal isolement. De overheid heeft de afgelopen jaren een toenemend beroep gedaan op de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van hulpbehoevende groepen inwoners zoals ouderen en gehandicapten. Het persoonsgebonden budget is bedoeld om mensen zelf de benodigde zorg te laten inkopen en zelf keuzes te maken. De hulpbehoevende werd zo ‘budgethouder’ en opdrachtgever. Waar de gedachte van meer eigen zeggenschap, zelfredzaamheid en zorg op maat op zich zelf goed is, bestaat echter wel het gevaar van een administratieve rompslomp voor kwetsbare mensen die door de bomen het bos niet meer zien. De organisatie van de zorg is voor burgers al een lastig te doorgronden vraagstuk en het wordt er niet eenvoudiger op, zeker nu sinds 2009 ook de AWBZ veranderd is. Mensen die hulp nodig hebben, mogen niet vast komen te zitten in procedures en er moet gewaakt worden voor misbruik. Naast de professionele zorginstaties zullen hulpbehoevende mensen toch ook in veel gevallen terugvallen op de mantelzorg van familieleden, vrienden of burens. Mantelzorgers nemen een belangrijke plaats in, en moeten daar door de gemeente zoveel mogelijk geïnformeerd en gefaciliteerd worden. Ouderen en gehandicapten ervaren vaak problemen op het gebied van mobiliteit en zijn gebaat bij goede vervoersmogelijkheden en een infrastructuur waar met hen rekening wordt gehouden.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- Eenzaamheid is voor veel ouderen een groot probleem. Gemeentelijk welzijnsbeleid moet volgens de PvdA structureel gericht zijn op het onderling contact van mensen in de buurt en niet beperkt blijven tot losse activiteitenmiddagen.
- Gemeenten moeten kiezen voor zorgaanbieders die hulp aanbieden, die zo dicht mogelijk tegen de cliënt aan georganiseerd is. De PvdA vindt goed management in de zorg hard nodig.
- Mensen die op zorg aangewezen zijn, moeten goede mogelijkheden hebben om via een vaste procedure en bij een onafhankelijke instantie een klacht te kunnen indienen wanneer zij ontevreden zijn over de dienstverlening van een zorgaanbieder.
- De PvdA vindt het belangrijk dat de gemeente mantelzorg zo goed mogelijk ondersteunt. Dat kan bijvoorbeeld door mantelzorgers beter te informeren over de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn, mogelijkheden te scheppen voor mantelzorgers om elkaar te ontmoeten (denk aan een Alzheimer café), of door een speciaal budget vrij te maken voor mantelzorg.
- De PvdA wil dat de gemeente geld vrij blijft maken voor het inzetten van kleinschalig openbaar vervoer zodat ouderen en gehandicapten mobiel blijven en niet vereenzamen.
- De PvdA wil dat gemeenten de openbare gebouwen, ruimtes, paden en trottoirs opgangen beter toegankelijk maakt voor ouderen en mindervalide burgers. Ook rustplaatsen in de vorm van nette banken dienen te worden geplaatst.

Kunst en cultuur als hefboom voor participatie

Cultuur heeft een waarde in zichzelf, maar speelt ook een belangrijke rol bij participatie en emancipatie van burgers. Cultuur draagt ook bij aan het imago van een gemeente en aan de lokale identiteit en maakt de gemeente aantrekkelijk voor oude en nieuwe bewoners. Het is ook bij uitstek een terrein waarin de ene gemeente zich kan onderscheiden van een andere gemeente. Daarvoor is een gevarieerd cultureel aanbod van belang, maar moet ook aan inwoners de mogelijkheid worden geboden daarin zelf te participeren.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De PvdA wil dat er voldoende werkruimte beschikbaar is voor jonge, startende kunstenaars die hierdoor in de gelegenheid zijn om hun talenten te ontplooiën.
- De PvdA vindt dat private initiatieven van kunst en cultuurinstellingen meer moeten worden aangemoedigd. De gemeente helpt kunstenaars bij het zoeken naar publiek/private financiering.
- Cultuuronderwijs is een essentieel onderdeel van het onderwijsaanbod. Om leerlingen in aanraking te laten komen met kunst en cultuur moet de gemeente volgens de PvdA geld vrij maken voor bezoek aan culturele instellingen.
- Door de opkomst van internet staat de Openbare Bibliotheek als publieke voorziening steeds meer onder druk. Bibliotheken vervullen echter een belangrijke culturele rol. Om haar rol te behouden ontwikkelde de bibliotheek versneld de digitale Bibliotheek. Daarnaast ondersteunt de PvdA bibliotheken bij het aanbieden van cursussen, leescafé voorstellingen voor scholen en multimediatoepassingen. Daarmee blijft de bibliotheek een laagdrempelige ontmoetingsplaats dicht bij mensen in de buurt.

4. Onderwijs en jongeren

Goed onderwijs voor gelijke kansen

Goed onderwijs wordt steeds belangrijker om volwaardig mee te kunnen draaien in de samenleving. De PvdA is voorstander van goed onderwijs voor iedereen. Niet iedereen begint zijn of haar schoolcarrière vanuit eenzelfde startpositie. Sommige leerlingen kunnen minder goed meekomen op school. De PvdA wil alles op alles zetten om er voor te zorgen dat ze hun opleiding afsluiten met een diploma dat hen goede perspectieven geeft op de arbeidsmarkt. Schooluitval moet worden voorkomen. Jaarlijks verlaten zeker 50.000 vmbo - jongeren hun school zonder diploma. Goed onderwijs is overigens niet iets voor alleen kinderen. Nog steeds is ongeveer tien procent van de volwassenen min of meer analfabeet en is het taalonderwijs voor zowel kinderen als volwassenen een punt van zorg.

Scholen kunnen ook een belangrijke bijdrage leveren aan leefbare buurten. De PvdA is voorstander van handhaving van de scholen in dorpen. Dit kan wellicht in de vorm van brede scholen en of samenwerkingscholen waarin verschillende wijkvoorzieningen onder één dak zijn gehuisvest.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De bestrijding van analfabetisme krijgt volgens de PvdA hoge prioriteit. We willen ervoor zorgen dat hiervoor binnen de gemeente een passend cursusaanbod komt.
- De PvdA pleit voor extra aandacht voor kinderen met een (taal) achterstand door te investeren in VVE-beleid (Voor- en Vroegschoolse Educatie).

- De PvdA wil dat jongeren het onderwijs verlaten met een diploma. Scholen, vooral in het VMBO, zullen worden gesteund om het schoolverzuim terug te dringen. Registratie van verzuim en optreden van de leerplichtambtenaar is daarbij een voorwaarde.
- Gezamenlijke huisvesting van scholen met gezamenlijke voorzieningen kan synergie opleveren, achterstanden wegwerken en sociale integratie bevorderen.
- Veiligheid op school is essentieel voor goed onderwijs. De PvdA wil initiatieven steunen die leerlingen sociaal weerbaarder maken.
- De PvdA wil dat de gemeente zorg draagt voor een goede uitvoering van de maatschappelijke stage zodat onze jongeren dichtbij huis een zinvolle bijdrage leveren aan de samenleving. De makelaarsfunctie tussen stagebieders en leerlingen moet de komende jaren gestalte krijgen. De gemeente zal het goede voorbeeld geven door actief maatschappelijke stages aan te bieden. Het opzetten van en deelnemen aan een jongerenraad is een goed voorbeeld van een maatschappelijke stage.

Jongeren moeten zorgeloos kunnen opgroeien

De meeste jongeren hebben het naar hun zin, zo blijkt telkens uit onderzoek. Gelukkig maar. Jongeren moeten in hun eigen buurt de ruimte krijgen om te spelen en zich te ontplooiën. Pubers zijn meer dan alleen maar hangjongeren. Het is voor hun hele verdere leven en ook voor de maatschappij van levensbelang dat kinderen een stabiele basis hebben en liefdevol worden opgevoed. Toch zijn er jongeren die, soms al op erg jonge leeftijd, in de knel komen. Bijvoorbeeld omdat er thuis ruzie is. Verwaarlozing en kindermishandeling komen vaker voor dan we wel denken. Er is op zich een breed scala aan jeugdhulpverlening beschikbaar, maar de onderlinge samenwerking tussen alle betrokken instanties verloopt niet optimaal. De gemeente heeft een belangrijke rol in het jeugdbeleid. Waar dat nodig is, moet de gemeente ouders ondersteunen bij hun opvoedende taken, en in het geval van echte probleemgezinnen kan geen sprake zijn van vrijblijvendheid. Vanzelfsprekend hebben ook scholen een belangrijke signalerende functie. Daarnaast is het noodzakelijk dat de gemeente in de gaten houdt dat de jeugdhulpverlening goed blijft verlopen. De Centra voor Jeugd en Gezin, die in 2011 in praktisch elke gemeente gerealiseerd zullen worden, zijn laagdrempelige informatiepunten en verwijscentra, die de hulpverlening voor ouders en jongeren hopelijk beter toegankelijk en sneller doet verlopen. Jongerenwerkers worden vanwege hun contacten met moeilijk bereikbare jongeren steeds meer ingezet op overlast bestrijding, veiligheid en hulpverlening. Ze komen daardoor nauwelijks toe aan hun gewone preventieve werk:

jongeren helpen zich te ontwikkelen en mee te doen in de maatschappij. Goed jongerenwerk voorkomt mede onveiligheid, criminaliteit en dure jeugdzorg.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De gemeente heeft niet alleen aandacht voor speelvoorzieningen voor kleine kinderen, maar besteedt ook ruimte en geld aan voorzieningen voor de oudere jeugd, liefst in nauw overleg met de jongeren zelf.
- Jonge kinderen (tot 4 jaar) die dat nodig hebben, kunnen gebruik maken van voorschoolse activiteiten met aandacht voor taalontwikkeling en sociale vaardigheden. Om dit te bereiken, wordt de samenwerking tussen kinderopvang, peuterspeelzalen en het basisonderwijs verder gestimuleerd.
- We zijn er voorstander van om alle beleidsonderwerpen die betrekking hebben op jeugdzaken, samen met de onderwijsportefeuille onder te brengen bij één wethouder. (dit betekent dus WMO, welzijn, onderwijs, sociale zaken (WIJ) en GGZ)
- Elk probleemgezin krijgt een gezinscoach via het Centrum voor Jeugd en Gezin.
- De gemeente moet voorkomen dat de Centra voor Jeugd en Gezin uitgroeien tot bureaucratische organisaties en dat zij los van de onderwijsinstellingen operen.

5. Bestuurskracht en uitbreiding van taken.

De eisen die de maatschappij en partners binnen en buiten het openbaar bestuur aan gemeenten stellen zijn en blijven hoog. Vanuit overwegingen van kwaliteit en efficiëntie zoeken gemeenten elkaar steeds vaker op. Naast diverse vormen van samenwerking wordt er ook door gemeentes gekozen voor herindeling. Uitgangspunt in deze (voorlopig) blijft de vrijwilligheid, waarmee de keuze gemaakt kan worden. De ministerraad heeft onlangs nog bevestigd dat gemeentelijke herindeling “van onderop moet komen”. Herindeling moet voldoen aan zes criteria: draagvlak, bestuurskracht, duurzaamheid, interne samenhang, regionale samenhang en evenwicht en planologische ruimtebehoefte.

Dit betekent voor de komende raadsperiode:

- De samenwerking met buurgemeenten optimaal benut zal worden. Dit betekent dat de ervaringen en successen van de samenwerking halfjaarlijks willen monitoren.
- Dat dit wellicht ook van invloed kan zijn op de taken en werkzaamheden van de medewerkers. In goed overleg zal hier uitvoerig aangegeven moeten worden.
- Dit alles kan leiden tot het besluit om tot herindeling te komen.